

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, dnia 24.05.2016 r.

PS.II.431.13.2016

Doreczono osobiście

W P Ł Y N E Ł O	
URZĄD MARSZAŁKOWSKI	
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	
Biuro Podawcze	
25 -05- 2016	
Nr Rejestru.....	Podpis.....
liczba załączników.....	

Pani
Anna Sokółowska – Smółkowska
Dyrektor
Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego
ul. Targowa 21
25 – 516 Kielce

Wydział Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli problemowej, która została przeprowadzona w Świętokrzyskim Ośrodku Adopcyjnym w Kielcach w dniach **25 - 27 kwiecień 2016r.**

Kontrola przeprowadzona była na podstawie:

- art. 186 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015 poz. 332 ze zm.);

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa oraz Oddziału Planowania i Realizacji Budżetu Polityki Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej, w składzie:

- 1. Pani Elżbieta Paluch** – Kierownik Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa (legitymacja służbowa nr 16), upoważnienie nr 325/2016 z dnia 18.04.2016 r.
- 2. Pani Justyna Pastuszko** - Kierownik Oddziału Planowania i Realizacji Budżetu Polityki Społecznej (D.O. AJC 687712), upoważnienie nr 349 /2016 z dnia 22.04.2016 r.
- 3. Pani Katarzyna Arendarska** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 19), upoważnienie nr 327/2016 z dnia 18.04.2016 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów.
- 4. Pani Anna Konieczna** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 14), upoważnienie nr 326/2016 z dnia 18.04.2016 r.
- 5. Pani Jolanta Chalaba** – Inspektor Wojewódzki (D.O. ATB 226819), upoważnienie nr 350/2016 z dnia 22.04.2016 r.

Kontrola w Świętokrzyskim Ośrodku Adopcyjnym została przeprowadzona w związku z pismem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej znak:DSR.I.074.2016.AK z dnia 15 marca 2016 i obejmowała lata 2012 – 2015.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

- 1. Jakość przebiegu etapu poszukiwań rodziny przysposabiającej na terenie kraju, w kontekście art. 167 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jak również art. 114 §1 ustawy z dnia 25 lutego 2014 r. Kodeks rodzinny i nieletnich oraz art. 21 b Konwencji o prawach dziecka.**
- 2. Kwalifikacja dzieci zgłoszonych do przysposobienia.**
- 3. Poszukiwania i kwalifikowanie kandydatów do przysposobienia dziecka.**
- 4. Udział pracowników Ośrodka w zespołach ds. oceny zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej.**
- 5. Jakość i zakres współpracy z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej i powiatowymi centrami pomocy rodzinie.**
- 6. Wydatkowanie środków przekazywanych na realizację zadania w latach 2012 – 2015.**

- 1. Jakość przebiegu etapu poszukiwań rodziny przysposabiającej na terenie kraju, w kontekście art. 167 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jak również art. 114 §1 ustawy z dnia 25 lutego 2014 r. Kodeks rodzinny i nieletnich oraz art. 21 b Konwencji o prawach dziecka.**

Z informacji uzyskanych podczas kontroli od Dyrektora wynika, iż dobór rodziny przysposabiającej właściwej ze względu na potrzeby dziecka w Świętokrzyskim Ośrodku Adopcyjnym dokonywany jest zespołowo. Członkami zespołu są: dyrektor ŚOA oraz psychologowie i pedagodzy zatrudnieni w Ośrodku. Zanim jednak zostanie on dokonany, rodzina zgłasza się jako kandydaci na rodzinę adopcyjną i zostaje poddana wszelkim formalnościom z tym związanym, m.in.: złożenie kompletu dokumentów, opracowanie diagnozy psychologiczno – pedagogicznej kandydatów, przeprowadzenie wywiadu adopcyjnego w domu kandydatów oraz ukończenie szkolenia i uzyskanie kwalifikacji na rodziców adopcyjnych. Po przejściu powyższych etapów następuje moment oczekiwania na dziecko. Z chwilą pojawienia się dziecka do adopcji następuje wybór właściwej dla niego rodziny.

Ośrodek Adopcyjny dokonując doboru właściwej rodziny uwzględnia: wiek kandydatów, cechy osobowościowo – temperamentne, odległość geograficzną od miejsca zamieszkania rodziców biologicznych, umiejętność kompensowania deficytów rozwojowych, podobieństwo fizyczne, miejsce zamieszkania, a także możliwość przyjęcia do rodziny więcej niż jednego dziecka.

Przy doborze właściwej rodziny Ośrodek korzysta z rejestru kandydatów przeszkolonych i zakwalifikowanych przez Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny. W trakcie doboru rodziny dla danego dziecka zdarza się, iż warunki spełnia np.: pięć rodzin, które są w stanie zaspokoić indywidualne potrzeby dziecka. Wówczas czynnikiem decydującym jest okres oczekiwania na dziecko. Czasami w opinii Zespołu rodzina jest w stanie zaspokoić indywidualne potrzeby dziecka, jednak po zaproponowaniu konkretnego dziecka, przedstawieniu historii jego życia, stanu zdrowia oraz diagnozy psychologiczno – pedagogicznej – rodzina czuje, iż to dziecko

nie jest dla nich i rezygnują. W takiej sytuacji dziecko proponowane jest innym rodzinom. W przypadku gdy żadna rodzina nie zdecyduje się na przysposobienie dziecka zgłaszane jest do wojewódzkich banków danych i rozpoczyna się procedura poszukiwania rodziny z kraju. Jeżeli dobierana jest rodzina z kraju, również zespołowo analizowane są informacje o rodzinie otrzymane z jej ośrodka macierzystego, który dokonał wstępnego doboru rodziny, po zapoznaniu się z dokumentacją dziecka oraz uzyskał informacje od pracowników Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego. Wówczas Ośrodek proponuje dziecko innej rodzinie. W sytuacji, gdy nie uda się pozyskać rodziny z kraju, wówczas dokumentacja dziecka w porozumieniu z opiekunem prawnym i zgodnie ze stanowiskiem zespołu ds. oceny sytuacji dziecka w pieczy zastępczej, przekazywana jest do Centralnego Banku Danych (CBD) celem poszukiwania rodziny poza granicami kraju. Centralny Bank Danych dokonuje w porozumieniu z agendami uznanych przez władze polskie instytucji zagranicznych poszukiwania rodziny dla dziecka oraz występuje do Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej o akceptację wskazanej rodziny. Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny analizuje dokumentację dotyczącą skierowanej i zakwalifikowanej do dziecka rodziny wytypowanej przez CBD, a następnie poznaje rodzinę podczas osobistych spotkań w siedzibie oraz w trakcie kontaktów rodziny z dzieckiem. Z chwilą kiedy rodzina jest zdecydowana na przysposobienie konkretnego dziecka, następuje złożenie w sądzie wniosku o przysposobienie dziecka i oczekiwanie na sprawę o przysposobienie.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w latach 2012 – 2015 uczestniczył w 21 przysposobieniach (dotyczących 30 dzieci) związanych ze zmianą miejsca zamieszkania dzieci poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, tj.:

Rok 2012 – 4 adopcje – 6 dzieci,

Rok 2013 – 9 adopcji – 15 dzieci,

Rok 2014 – 1 adopcja – 1 dziecko,

Rok 2015 – 7 adopcji – 8 dzieci.

Każde przysposobienie międzynarodowe poprzedzone było zgodnie z zapisami art. 164 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnikliwą analizą i poszukiwaniem kandydatów do adopcji na terenie województwa świętokrzyskiego i kraju.

Główne powody nie znalezienia kandydatów do przysposobienia w Polsce to:

1. Stan zdrowia dzieci wymagający specjalistycznych zabiegów medycznych i wzmożonych działań opiekuńczo – wychowawczych wynikających z: wad genetycznych lub wrodzonych, chorób i zaburzeń rozwojowych nabytych, które z kolei przejawiają się jako opóźnienia i nieharmonijność rozwoju psychoruchowego, w tym m.in. upośledzenie umysłowe, choroby neurologiczne i psychiczne (FAS), zaburzenia różnicowania płci, a także wady narządów np.: serca, nerek, układu kostnego i mięśni.
2. Wiek dzieci (dzieci starsze).
3. Liczne rodzeństwa.
4. Łączenie rodzeństw.

Najczęściej zaburzenia rozwoju i choroby dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia zagranicznego mają charakter sprzężony, skomplikowany, trudny do leczenia i rehabilitacji. Z kolei niewielu jest w Polsce kandydatów do przysposobienia, którzy zdecydowaliby się na adopcję dzieci starszych, podobnie jak licznych rodzeństw. O adopcji

międzynarodowej przesądza również fakt, iż rodzina starająca się o przysposobienie dziecka adoptowała już siostrę lub brata przysposobianego dziecka.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż poszukiwania rodziny przysposabiającej odbywa się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. Decyzja o zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka na miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej podejmowana jest zawsze zgodnie z art. 139 a pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. w oparciu o stosowną opinię sporządzoną przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, zespołu do spraw okresowej sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjach pieczy zastępczej lub dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego.

2. Kwalifikacja dzieci zgłoszonych do przysposobienia.

Zgodnie z art. 164 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej informacje o dziecku, które może być zakwalifikowane do przysposobienia przekazują: rodzice, podmiot leczniczy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, dyrektor placówki opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego oraz inna instytucja lub osoba. Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w Kielcach, informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną otrzymuje przede wszystkim z sądów rejonowych, organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej i placówek opiekuńczo – wychowawczych. Zgłoszone dziecko zostaje umieszczone w rejestrze dzieci zgłoszonych do przysposobienia w danym roku kalendarzowym. Następnie Ośrodek Adopcyjny występuje do Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej o dokumentację, o której mowa w art. 139 a w/w ustawy. Kolejnym etapem kwalifikowania dziecka do przysposobienia jest nawiązanie kontaktu z aktualnymi opiekunami dziecka oraz sporządzenie diagnozy psychologiczno – pedagogicznej. Opracowanie diagnozy najczęściej odbywa się w miejscu zamieszkania dziecka. Dalszym krokiem jest posiedzenie Zespołu dotyczącego kwalifikacji dziecka, na którym pracownik prowadzący sprawę danego dziecka prezentuje informacje o dziecku. W oparciu o posiadaną wiedzę na temat stanu zdrowia, rozwoju psychofizycznego oraz możliwości nawiązania więzi przez dziecko oraz sytuacji jego rodzeństwa, Zespół dokonuje kwalifikacji lub podejmuje decyzje o braku zasadności kwalifikacji i wszczynania procedury adopcyjnej dziecka. Jeśli sytuacja zdrowotna dziecka wymaga zrobienia dodatkowych badań w celu wykluczenia lub potwierdzenia danego schorzenia wówczas kwalifikacja jest odraczana do czasu uzyskania pełnych informacji na ten temat. Dzieci zakwalifikowane do przysposobienia zostają umieszczone w rejestrze dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia w danym roku kalendarzowym. Podczas kwalifikacji ustala się indywidualne potrzeby dziecka jakim powinna sprostać przyszła rodzina adopcyjna (m.in.: aktywność życiowa, cechy osobowościowo – temperamentne, wiek przyszłych rodziców, miejsce zamieszkania, czyli wieś, małe miasto lub duża aglomeracja, zasobność kandydatów umożliwiającą wszechstronny rozwój dziecka, dostęp do specjalistycznych ośrodków medycznych). W przypadku dzieci, których rodzeństwo zostało już przysposobione Ośrodek informuje rodzinę, która wcześniej przysposobiła brata lub siostrę o możliwości przysposobienia kolejnego dziecka w ramach łączenia rodzeństw.

Dane statystyczne dot. dzieci zgłoszonych do przysposobienia w latach 2012 – 2015 r.

	2012	2013	2014	2015
Liczba dzieci zgłoszonych do ośrodka adopcyjnego	187	212	195	159
Liczba dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia	98	68	75	60
Liczba dzieci niezakwalifikowanych do przysposobienia z podaniem przyczyny braku kwalifikacji	89	144	120	99
	Przyczyny braku kwalifikacji w poszczególnych latach są takie same i obejmują: - brak zgody dzieci na adopcję (dot. dzieci powyżej 13 r.ż.), - brak zgody rodzeństwa na przysposobienie przy równoczesnym braku zasadności rozdzielenia dzieci, - pobyt dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, - silne więzi emocjonalne dzieci z opiekunami co uniemożliwia nawiązanie więzi z kandydatami na rodziców adopcyjnych, - brak zgody opiekuna prawnego na wszczęcie procedury adopcyjnej.			
Liczba rodzeństw zakwalifikowanych do przysposobienia	22 (w tym 55 dzieci)	14 (w tym 38 dzieci)	13 (w tym 32 dzieci)	8 (w tym 21 dzieci)
Liczba decyzji o rozdzieleniu rodzeństwa zakwalifikowanego do przysposobienia z uzasadnieniem decyzji	5	7	0	0
	Przyczyny rozdzielenia rodzeństwa: - brak zgody starszego rodzeństwa na adopcję przy równoczesnej zgodzie na adopcję młodszego rodzeństwa, - nieuregulowana sytuacja prawna rodzeństwa dziecka, - brak więzi między dziećmi wynikające z konfliktów, poziomu funkcjonowania oraz braku kontaktu.			
Liczba dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia krajowego, które na danym etapie procedury zostały zakwalifikowane do przysposobienia międzynarodowego.	42	41	30	29
Liczba adopcji zakończonych w przypadku których ośrodek był jednocześnie odpowiedzialny za zakwalifikowanie dziecka do przysposobienia krajowego	53	59	45	52
Liczba przeprowadzonych procedur adopcyjnych.	63	44	60	47

Proces kwalifikacji dzieci zgłoszonych do przysposobienia odbywa się w sposób prawidłowy i bez zastrzeżeń. Kwalifikacja dzieci przebiega zgodnie z art. 164 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz z rozporządzeniem MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu adopcyjnego oraz wzoru karty dziecka.

3. Poszukiwania i kwalifikowanie kandydatów do przysposobienia dziecka.

Do zadań Ośrodka Adopcyjnego zgodnie z art. 156 ust.1 pkt 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy, w szczególności promowanie idei adopcji, w tym poszukiwanie kandydatów do przysposobienia dziecka. Promowanie idei adopcji oraz poszukiwanie kandydatów do przysposobienia w okresie objętym kontrolą odbywało się poprzez: dystrybucję ulotek i plakatów promujących Ośrodek oraz materiałów promocyjnych na terenie powiatów objętych jego działalnością min. w: sądzie okręgowym i sądach rejonowych w całym województwie, szpitalach na oddziałach ginekologiczno – położniczych, powiatowych centrach pomocy rodzinie, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz wybranych kościołach na terenie Kielc. Ponadto Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w ramach działań promocyjnych współpracował z lokalnymi mediami przeprowadzając w okresie objętym kontrolą 5 audycji w Radio Kielce, po dwa reportaże w TVP Kielce i TV Świętokrzyska oraz liczne artykuły w lokalnej prasie. Oprócz tego Ośrodek Adopcyjny ideę adopcji promuje w trakcie Akcji Wojewody Świętokrzyskiego „Potrzebuję Rodziców od Zaraz”.

W trakcie kontroli analizie poddano 35 akt osobowych rodzin, które przysposobiły dziecko. W aktach znajdowała się odpowiednia dokumentacja potwierdzająca, że proces adopcyjny odbył się zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także rozporządzenia MPiPS z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do przysposobienia dziecka. Zarówno kwalifikacja kandydatów jak i szkolenie przeprowadzono zgodnie z wytycznymi w wymienionych aktach prawnych. Przed skierowaniem kandydata na szkolenie, Ośrodek dokonuje jego wstępnej oceny z uwzględnieniem:

- kwalifikacji osobistych (min. na podstawie zaświadczenia o pełnej zdolności do czynności prawnych, a także z zachowaniem odpowiedniej różnicy wieku między rodzicami a dzieckiem);
- motywacji do podjęcia się wychowywania dziecka (min. na podstawie rozmowy z psychologiem, a także spisanych przez kandydatów motywów oraz ich życiorysów);
- wywiadu adopcyjnego w miejscu zamieszkania kandydatów, zgodnie z rozporządzeniem MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu adopcyjnego oraz wzoru karty dziecka. Ponadto Ośrodek pozyskuje i przetwarza informacje dotyczące kandydatów do przysposobienia dziecka, o których mowa w art. 161 ust. 2 ustawy.

Wszystkie przysposobienia miały miejsce na terenie kraju. Rodziny przysposobiły łącznie 40 dzieci, w tym: 5 rodzin przysposobiło po dwoje dzieci. Spośród dzieci, tylko 1 zostało rozdzielone z rodzeństwem.

Dane statystyczne dot. kandydatów

	2012	2013	2014	2015
Liczba kandydatów zgłoszonych do Ośrodka	70	48	42	51
Liczba kandydatów którym wydano pozytywną opinię kwalifikacyjną	25	58	31	60
Liczba kandydatów którym odmówiono kwalifikacji wraz z analizą przyczyn odmowy.	1 – odmową były wyniki badań psychologicznych wskazujące na bardzo ograniczony sposób rozumienia sytuacji społecznych oraz potrzeb dzieci i jednocześnie możliwości ich zaspakajania.	-	1 – odmową były wyniki badań psychologicznych wskazujące na brak możliwości należytego wypełniania obowiązków rodzicielskich przez kandydatów wobec dziecka osieroczonego społecznie oraz gotowości do podjęcia roli rodzica przez jednego ze współmałżonków.	2 – w tym jedna odmowa była wynikiem badań psychologicznych wskazujących na bardzo ograniczony sposób rozumienia sytuacji społecznych oraz potrzeb dzieci i jednocześnie możliwości ich zaspakajania; druga dotyczyła negatywnej oceny wstępnej kandydatów w związku z wydaną opinią lekarską stwierdzającą u obojga małżonków ograniczoną możliwość samodzielnej egzystencji i konieczności stałej (u kandydatki) i długotrwałej opieki lub częściowej opieki (u kandydata).
Liczba kandydatów utraconych (tj. kandydatów posiadających pozytywną opinię kwalifikacyjną którzy nie zaakceptowali	9 – dotyczy: - 2 par, które nie kontynuowały procedury adopcyjnej z powodu ciąży naturalnej,	3 – dot. 2 par, które nie kontynuowały procedury adopcyjnej z powodu ciąży naturalnej, 1 pary,	3 – liczba obejmuje 2 pary, które nie kontynuowały procedury adopcyjnej z powodu ciąży	1 – dot. pary małżeńskiej, która nie kontynuowała procedury adopcyjnej z powodu ciąży naturalnej;

<p>propozycji adopcji konkretnego dziecka lub dzieci) wraz z powodami utracenia/ odmowy przyjęcia propozycji adopcji</p>	<p>- 1 pary, zawieszono procedurę z powodu popełnienia wykroczenia uniemożliwiającego kontynuowanie procedury adopcyjnej, - 2 par, zawieszono z powodu leczenia, - 2 par, które zrezygnowały z przyczyn osobistych, - 1 para zmieniła miejsce zatrudnienia i zamieszkania poza granice kraju, - 1 kandydatka, która po zmianie stanu cywilnego zaprzestała kontaktów z ŚOA.</p>	<p>która zawiesiła procedurę adopcyjną;</p>	<p>naturalnej, oraz parę, której cofnięto kwalifikację z powodu poświadczenia nieprawdy dot. władzy rodzicielskiej.</p>	
---	---	---	---	--

Mając na uwadze powyższe stwierdzono, że proces poszukiwania i kwalifikowania kandydatów do przysposobienia dziecka realizowany jest w sposób prawidłowy.

4. Udział pracowników Ośrodka w zespołach ds. oceny zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 130 i 137 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku, udział przedstawiciela Ośrodka Adopcyjnego w zespole do spraw oceny sytuacji dziecka jest obligatoryjny. Pracownik Ośrodka Adopcyjnego ma na celu ocenę możliwości takiego uregulowania sytuacji dziecka, aby możliwe było ewentualne natychmiastowe podjęcie działań zmierzających do jego adopcji, bądź też pozyskanie przez pracownika ośrodka adopcyjnego wiedzy na temat specyficznej sytuacji dziecka, którego sytuacja prawna umożliwia przysposobienie, lecz dla którego adopcja nie stanowi najlepszego rozwiązania. Udział przedstawiciela ośrodka adopcyjnego w pracach zespołu jest udokumentowany, z każdego posiedzenia zespołu sporządzany jest protokół, dla celów opiniotwórczych i dowodowych. Każdy z uczestników zespołu składa podpis pod takim protokołem. W związku z tym, że pracownicy Ośrodka Adopcyjnego uczestniczyli w konsultacjach i zespołach, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i dyrektorzy placówek przesyłają do Ośrodka dokumentację związaną z tą pracą w postaci protokołów.

Z przedstawionych podczas kontroli dokumentów (protokołów) oraz wyjaśnień Dyrektora stwierdzono, że pracownicy regularnie uczestniczyli w posiedzeniach zespołów. Spotkania te odbywały się w siedzibie PCPR-ów oraz organizatorów pieczy zastępczej, a także w miejscach zamieszkania rodzin zastępczych.

Od 2015 roku zaznacza się zdecydowany wzrost liczby posiedzeń zespołów, co obrazuje tabela poniżej.

rok	Liczba posiedzeń zespołów ds. okresowej sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.	Liczba dzieci w pieczy zastępczej, których sytuację omówiono.
2012	132	435
2013	90	489
2014	131	813
2015	428	1091

W trakcie kontroli przeanalizowano 140 protokołów z posiedzeń Zespołu ds. oceny zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej, w których uczestniczyli przedstawiciele Ośrodka Adopcyjnego w latach 2012-2015 na terenie 14 powiatów, w posiadaniu których był Ośrodek. Każdy poddany kontroli protokół był podpisany przez przedstawiciela Ośrodka Adopcyjnego. Potwierdzeniem uczestnictwa w Zespołach były również przedłożone do kontroli następujące dokumenty: „Rejestr delegacji”, „Ewidencja wyjść w godzinach służbowych”, „Harmonogram delegacji i wyjść służbowych”. Fakt uczestnictwa przedstawicieli Ośrodka w zespole potwierdzają również kontrole w placówkach opiekuńczo – wychowawczych przeprowadzane przez Wydział Polityki Społecznej.

Reasumując należy stwierdzić, że zadanie dot. udziału pracownika ośrodka adopcyjnego w zespole do spraw oceny sytuacji dziecka jest realizowane prawidłowo i zgodnie z obowiązującymi przepisami.

5. Jakość i zakres współpracy z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej i powiatowymi centrami pomocy rodzinie.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny na bieżąco współpracuje z powiatowymi centrami pomocy rodzinie i organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej z terenu województwa świętokrzyskiego. Ośrodek prowadzi konsultacje oraz porady osobiste i telefoniczne z koordynatorami rodzin zastępczych, asystentami i innymi pracownikami PCPR-ów i placówek opiekuńczo – wychowawczych, w sprawach dotyczących sporządzania planów pomocy dziecku, opinii, itp. Omawiane są również problemy związane z dziećmi umieszczonymi zarówno w pieczy rodzinnej jak i instytucjonalnej. Bardzo istotna jest współpraca przy sporządzaniu kart dzieci zgłoszonych do adopcji. Na potrzeby Ośrodka organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, zespoły do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz dyrektorzy placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego sporządzają opinie dotyczące: zasadności przysposobienia dziecka, w tym zagranicznego, kontaktów z rodziną biologiczną, łączenia lub ewentualnego rozdzielenia rodzeństwa, przebiegu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Ośrodek zatrudnia osoby przygotowane i doświadczone w prowadzeniu psychoterapii rodzinnej i indywidualnej, które prowadzone są na potrzeby małoletnich pozostających w pieczy zastępczej, a także ich najbliższych. Ośrodek świadczy również w miarę potrzeb pomoc terapeutyczną i prawną kobietom ciężarnym, planującym oddanie dziecka do adopcji.

Pracownicy ŚOA w roku 2015 na potrzeby dwóch PCPR-ów przeprowadzili szkolenia tematyczne: "Udzielenie pomocy dzieciom po traumie odrzucenia – proces żalu po starciu, odbudowa więzi, partnerstwo w rodzicielstwie" oraz „Wspieranie dzieci w pieczy zastępczej w procesie przysposobienia.” Ponadto w styczniu 2014 r. w jednym ze szpitali powiatowych zorganizowano posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego z udziałem przedstawicieli PCPR-u, pracowników służby zdrowia, którego celem było wypracowanie procedury postępowania w przypadku porzuconych noworodków. Również na terenie Ośrodka organizowanych jest szereg szkoleń, w których udział biorą przedstawiciele PCPR-ów oraz rodzinnych i instytucjonalnych form opieki zastępczej. Oprócz tego przedstawiciele Ośrodka biorą udział w panelach dyskusyjnych jako eksperci podczas sesji kończących cykle szkoleniowe PRIDE dla rodzin zastępczych organizowanych przez PCPR - y.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż Ośrodek w sposób prawidłowy współpracuje z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, jak również powiatowymi centrami pomocy rodzinie w zakresie wspierania rodziny i procesu adopcyjnego.

6. Wydatkowanie środków przekazywanych na realizację zadania w latach 2012 – 2015.

Prowadzenie Ośrodka Adopcyjnego w województwie świętokrzyskim jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej finansowane było dotacją z budżetu państwa. Jedynie w 2014 roku samorząd województwa zwiększył plan finansowy w kwocie 1 200 zł, mimo że dotacja z budżetu państwa nie została wykorzystana w 100 %. Na realizację zadania w latach 2012 r.- 2015 r przyznana została dotacja ogółem w wysokości 2 482 tys. zł. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 1:

Tabela nr 1 Plany i wykonanie dotacji w latach 2012-2015

lata	Plan wg układu wykonawczego	plan po zmianach	wykonanie	% wykonania	zwrot
2012	0	461 679	428 109,69	92,73%	33 569,31
2013	412 000	609 191	608 444,82	99,88%	746,18
2014	412 000	626 900	623 369,65	99,44%	3 530,35
2015	462 000	782 900	761 871,70	97,31%	21 028,30
ogółem	1 286 000	2 480 670	2 421 795,86	97,63%	58 874,14

Zestawienie wydatków wg paragrafów za lata 2012-2015 sporządzone było na podstawie sprawozdań RB 28 S - rocznych sprawozdań z wykonania wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego (**załącznik nr 1**).

Wykonanie wydatków w kontrolowanych latach wyniosło 2 422 tys. zł, tj. 97%. Niewykorzystane środki zostały w terminie zwrócone do budżetu państwa.

W trakcie kontroli przeanalizowano również stan zatrudnienia w Ośrodku Adopcyjnym w latach 2012 – 2015 oraz związane z nim wydatki na wynagrodzenia.

Tabela nr 2 Wydatki na wynagrodzenia w latach 2012 – 2015

§	Wydatki	2012	2013	2014	2015
		wykonanie	wykonanie	wykonanie	wykonanie
4010	wynagrodzenia osobowe	264 573,70	354 341,07	368 480,54	450 751,43
4040	dodatkowe wynagrodzenie roczne	0,00	21 444,17	29 476,86	28 168,59
4110	ubezpieczenia społeczne	44 872,30	63 967,42	66 568,22	82 211,90
4120	fundusz pracy	3 971,55	5 210,96	5 301,18	6 777,62
Ogółem		313 417,55	444 963,62	469 826,80	567 909,54
% udział wydatków na wynagrodzenia i pochodne w ogólnej kwocie wydatków		73,21%	73,13%	75,37%	74,54%

Ponadto kontroli poddano wydatkowanie środków na wynagrodzenia bezosobowe, co obrazuje tabela poniżej.

Tabela nr 3 Wykaz wydatków na wynagrodzenia bezosobowe w latach 2012 -2015

Lp.	§ 4170	2012		2013		2014		2015	
		liczba	koszt	liczba	koszt	liczba	koszt	liczba	koszt
1	diagnozy psychologiczne oraz opinie dotyczące kandydatów zgłaszających gotowość do przysposobień	47	9 400	43	8 600	34	6 800	46	10 400
2	szkolenia dla rodziców adopcyjnych	0	0	1	1 500	1	600	0	0
3	szkolenia dla pracowników ŚOA	0	0	0	0	0	0	1	1 450
4	spotkania superwizyjne w zakresie terapii rodzinnej	15	3 000	9	1 800	5	1 250	9	2 250
5	opinie lekarskie dla dzieci	7	840	0	0	0	0	0	0
			13 240		11 900		8 650		14 100

Największą pozycję w wydatkach bieżących stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne w kwocie ogółem 1 796 tys. zł. (tabela nr 2) oraz wydatki związane z wynajmem pomieszczeń dla ośrodka adopcyjnego tj. 74 tys. zł w 2012 r (17,23 % wydatków) oraz 86 tys. zł w 2015 r. (11,23 % wydatków).

W sprawozdaniu RB – 28 S za 2013 i 2014 r. nie były wykazane zobowiązania w § 4040,4110,4120 z tytułu naliczonego dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

Liczba pracowników zatrudnionych w latach 2012 – 2015.

2012 r.			2013 r.		
Stanowisko/ liczba osób zatrudnionych na danym stanowisku/	Średni koszt zatrudnienia pracownika	Umowa zlecenie/koszty zatrudnienia	Stanowisko/ liczba osób zatrudnionych na danym stanowisku	Średni koszt zatrudnienia pracownika	Umowa zlecenie/koszty zatrudnienia
Dyrektor 1 Inspektor 3 Podinspektor 1 Pomoc administracyjna 1	3 675,00	13 240,00 zł	Dyrektor 1 Inspektor 4 Podinspektor 1 Referent/ Podinspektor 1	4 219,00	13 460,00 zł
6			7		

2014 r.			2015 r.		
Stanowisko/ liczba osób zatrudnionych na danym stanowisku	Średni koszt zatrudnienia pracownika	Umowa zlecenie/koszty zatrudnienia	Stanowisko/ liczba osób zatrudnionych na danym stanowisku	Średni koszt zatrudnienia pracownika	Umowa zlecenie/koszty zatrudnienia
Dyrektor 1 Podinspektor 2 Inspektor 4 Pomoc administracyjna 1 Podinspektor 3 (umowa na zastępstwo)	2 792,00	8 650,00 zł	Dyrektor 1 Podinspektor 2 Starszy specjalista 2 Główny specjalista 4 Pomoc administracyjna 1	3 757,00	14 100,00 zł
11			10		

Wykaz pracowników aktualnie zatrudnionych w Ośrodku Adopcyjnym.

l.p.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Wymiar etatu
1.	Anna Sokołowska - Smołkowska	Dyrektor	1 etat
2.	Edyta Głazowska - Skrzyniarz	Starszy specjalista	½ etatu
3.	Agnieszka Sołtys	Główny specjalista	1 etat
4.	Beata Wieczorek	Główny specjalista	1 etat
5.	Anna Włodarczyk	Starszy specjalista	1 etat
6.	Maria Malara – Adach	Główny specjalista	½ etatu
7.	Katarzyna Janaszek – Papaj	Podinspektor	1 etat
8.	Monika Kawalec	Podinspektor	1 etat
9.	Wiesława Obara	Pomoc administracyjna	1 etat
10.	Monika Marciniak	Główny specjalista (umowa na zastępstwo)	1 etat
11.	Anna Stawska	Główny specjalista (zwolnienie lekarskie)	1 etat

Wszystkie osoby zatrudnione w Ośrodku Adopcyjnym posiadają odpowiednie wykształcenie i kwalifikacje, o których mowa w art. 158 i 159 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podsumowując wydatkowanie środków przekazywanych na realizację zadania w latach 2012 – 2015 w kontekście jakości wykonywanych usług, liczby przeprowadzonych procedur adopcyjnych, liczby udzielonych porad oraz skuteczności postępowania adopcyjnego stwierdzić należy, że:

- średni koszt 1 diagnozy psychologicznej/opinii dotyczącej kandydatów zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka sporządzonej przez ośrodek w latach 2012 - 2015 wyniósł 207 zł;
- średni koszt 2 szkoleń dla rodziców adopcyjnych w latach 2012-2015 wyniósł 1050 zł;
- ośrodek w latach 2012-2015 przeznaczył 1450 zł na 1 szkolenie dla pracowników ośrodka;
- w ramach wydatków bezosobowych, ośrodek przeznaczył w latach 2012-2015, kwotę 8300 zł na 38 spotkań superwizyjnych w zakresie terapii rodzinnej, co w przeliczeniu na 1 spotkanie wynosi 218 zł;
- w latach 2012-2015 ośrodek przeznaczył 840 zł na opinie lekarskie dla dzieci, co w przeliczeniu na 1 opinię daje kwotę 120 zł;
- średni koszt zatrudnienia 1 pracownika na umowę o pracę w latach 2012-2015 wyniósł 3884 zł;
- średni koszt zatrudnienia 1 pracownika na umowę zlecenie w latach 2012-2015 wyniósł 1052,12 gr;
- w latach 2012-2015 ośrodek przeprowadził 214 procedur adopcyjnych i udzielił 1876 porad dla rodzin przysposabiających, osób przysposabiających nie pozostających w związku małżeńskim i rodzin naturalnych;
- przeprowadzone w latach 2012-2015 przez ośrodek postępowania adopcyjne były skuteczne, ponieważ spośród 211 kandydatów zgłoszonych do ośrodka – 174 uzyskało pozytywną opinię kwalifikacyjną i przysposobili oni 209 dzieci. Żadna z zawiązanych adopcji nie uległa rozwiązaniu.

W ocenie zespołu kontrolującego środki finansowe przekazane na działalność ośrodka w latach 2012-2015 były wystarczające i w pełni zabezpieczały realizację potrzeb w tym zakresie.

Uwagi i wnioski dotyczące realizacji przez jednostkę zadań w kontrolowanym zakresie:

- 1) Poszukiwanie i kwalifikowanie rodziny przysposabiającej odbywa się zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- 2) Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w latach 2012 – 2015 uczestniczył w 21 przysposobieniach (dotyczących 30 dzieci) związanych ze zmianą miejsca zamieszkania dzieci poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbywały się zgodnie z zapisami w/w ustawy.
- 3) Kwalifikacja dzieci przebiega zgodnie z zapisami ustawy. Dla dzieci zgłoszonych do Ośrodka sporządzana jest karta dziecka, zgodnie z art. 164 a ustawy oraz z rozporządzeniem MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu adopcyjnego oraz wzoru karty dziecka.
- 4) Liczba dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia międzynarodowego w latach 2012 - 2015 miała tendencję spadkową, a wszystkie przeprowadzone adopcje odbyły się zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- 5) Z analizy danych statystycznych wynika, iż liczba kandydatów w latach 2013 – 2015 utrzymuje się na podobnym poziomie.

- 6) Pracownicy Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego regularnie uczestniczą w posiedzeniach zespołów ds. oceny zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej, których liczba w ostatnim czasie znacznie wzrosła.
- 7) Ośrodek Adopcyjny na bieżąco współpracuje z powiatowymi centrami pomocy rodzinie i organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie wspierania rodziny, promowania idei adopcji, wsparcia psychologiczno – pedagogicznego dla rodzin i organizowania szkoleń zarówno dla pracowników systemu pieczy zastępczej, jak i rodzin (adopcyjnych, zastępczych).

Kontrolujący nie mają uwag co do sposobu i jakości realizacji kontrolowanych zadań. Zagadnienia ujęte w zakresie kontroli realizowane są przez Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w Kielcach bez zastrzeżeń, w sposób rzetelny i kompetentny przez wykwalifikowaną kadrę. Powyższe jest możliwe ze względu na zorganizowanie pracy Ośrodka w sposób dający rękojmię zachowania intymności i przychylności dla zgłaszających się do niego osób.

Elżbieta Paluch
 Chryzyna Parkun
 Katarzyna Hencelowa
 Anna Kosińska

(osoby kontrolujące)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Anna Gromska
 DYREKTOR
 Wydziału Polityki Społecznej
 (zarządzający kontrolę)